

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Луцький національний технічний університет
Рада підприємців при Кабінеті Міністрів України
Інститут демографії та проблем якості життя НАН України (м. Київ)
Інститут економіки промисловості НАН України (м. Київ)
Волинський осередок ВГО «Спілка економістів України», Волинський обласний центр зайнятості
Головне управління статистики у Волинській області
Київський національний університет будівництва і архітектури
ДННУ «Академія фінансового управління» (м. Київ), Хмельницький національний університет
Державний університет економіки і технологій (м. Кривий Ріг)
Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця)
ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» (м. Луцьк)
Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академ. С. Дем'янчука (м. Рівне)
Державний університет «Житомирська політехніка» (м. Житомир)
Мукачівський державний університет (м. Мукачеве)
Університет Марії Кюрі-Склодовської у Любліні (м. Люблін, Польща)
Управління статистики у Жешуві (м. Жешув, Польща), Академія Замойська (м. Замость, Польща)
Національна торгово-промислова палата в Варшаві (м. Варшава, Польща)
Фундація «Інститут сталого розвитку» (м. Варшава, Польща)
Технічний університет – Варна (м. Варна, Болгарія)
Сільськогосподарська академія університету імені Віговта Великого (м. Каунас, Литва)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ

IX Міжнародна науково-практична конференція

Луцький національний технічний університет

15 грудня 2023 року

Частина 1

THE ACTUAL PROBLEMS OF SOCIAL AND ECONOMIC SYSTEMS MANAGEMENT

9 th international scientifically-practical conference

Lutsk National Technical University

15 December, 2023

Part 1

Луцьк – 2023

УДК 338.24 : 330.342 (063)

А 43

ББК 65.050 : 65.013

Рецензенти:

Голян В.А. – д.е.н., професор, директор ГО «Європейський аналітичний центр»;

Черчик Л.М. – д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Рекомендовано Вченою радою Луцького національного технічного університету (протокол № 5 від 28 грудня 2023 р.)

А 43 Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами: матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф., Частина 1. Луцьк, 15 груд. 2023 р., Луцьк: ЛНТУ, 2023. 391 с.

The actual problems of social and economic systems management : 9 th international scientifically-practical conference, Part 1. December 15, 2023, Lutsk: LNTU, 2023. 391 p.

Збірник містить матеріали учасників ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами», що охоплюють проблеми управління національним господарством, галузями та господарськими комплексами; управління державними фінансами та інвестиційного забезпечення відбудови України, регіонального менеджменту та міжнародного співробітництва в контексті подальшої євроінтеграції України; менеджменту та економіки підприємства; управління персоналом, трудового потенціалу, лідерства; ринку праці, зайнятості населення, соціального партнерства; управління логістичними процесами на різних рівнях господарювання, а також економіки довкілля та природних ресурсів.

Для науковців, аспірантів, студентів, практиків, які досліджують проблеми управління соціально-економічними системами різних рівнів.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

© Луцький національний технічний університет, 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ №1

УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ, ГАЛУЗЯМИ ТА
ГОСПОДАРСЬКИМИ КОМПЛЕКСАМИ

Bodashevskа Y.

UKRAINE'S MIGRATION CHALLENGE: OVERCOMING THE CONSEQUENCES OF THE RUSSIAN INVASION 13

Valiiova I.

ЦИФРОВІЗАЦІЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ СУБ'ЄКТІВ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ 14

Valiev R.A.

INVESTMENT ENVIRONMENT IN UKRAINE IN THE CONDITIONS OF WAR..... 19

Kozarzewski P.

O ROŻNORODNOŚCI KAPITALIZMU W EUROPEJSKICH PAŃSTWACH POSTKOMUNISTYCZNYCH 20

Korolchuk L.V.

THE ROLE OF BUSINESS IN THE IMPLEMENTATION OF THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT CONCEPT IN THE CONDITIONS OF WAR 23

Korolchuk L.V., Blazhko Ya. Iu.

DIGITAL MARKETING IN CRISIS MANAGEMENT 24

Korolchuk L.V., Chmil M.V.

LABOR MIGRATION OF UKRAINIANS: CURRENT TRENDS 25

Korolchuk L.V., Yevpak S. V.

MARKETING AS A MANAGEMENT FUNCTION OF ORGANIZATIONS 27

Korolchuk L.V., Tararai A. M.

DEVELOPMENT OF MARKETING IN UKRAINE UNDER THE INFLUENCE OF EUROPEAN INTEGRATION..... 28

Korolchuk L.V., Kiryk V. A.

THE IMPORTANCE OF SWOT ANALYSIS IN BUSINESS 29

Khodyrieva O.O.,

IMPRPVIG LEARNING AND MOTIVATION OF EMPLOYEES TROUGH GAMIFICATION TECHNOLOGY 30

Miszczuk A.A., Miszczuk M.H.

LOCAL GOVERNMENT REFORMS AS AN ELEMENT OF BUILDING RESILIENCE OF THE STATE, SOCIETY AND ECONOMY - EUROPEAN EXPERIENCE AND LESSONS FOR UKRAINE..... 32

Radionova O.

INTEGRATED APPROACHES TO AGROTOURISM DEVELOPMENT MANAGEMENT 34

Баула О.В., Тендюк В.М.

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЦИФРОВОГО ПРОСТОРУ ЄС 37

Бородіна А.С., Ляшок Н.Ю.

АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ 39

Бородіна А.С., Попова О.Ю.

КУЛЬТУРНІ РОЗХОДЖЕННЯ ТА СТИЛІ УПРАВЛІННЯ 42

Галазюк Н.М., Чугай Б.В.

ІННОВАЦІЇ ЯК РУШІЙНА СИЛА РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ 45

Діденко А.В. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЙ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ.....	168
Буняк Н.М. ПЕРЕДУМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ЕКОСИСТЕМ В УМОВАХ ГЛОКАЛІЗАЦІЇ.....	170
Бородіна А.С., Подлужна Н.О. АНАЛІЗ ВПЛИВУ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ФАКТОРІВ НА ІНФЛЯЦІЮ В УКРАЇНІ	172
Гордєєва І.О. БАЛАНС МІЖ ЗАХИСТОМ АВТОРСЬКИХ ПРАВ І ДОСТУПОМ ДО ОСВІТНІХ МАТЕРІАЛІВ	176
Єгорова І.Г., Ізмайлов Я.О. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ МІЖНАРОДНІЙ ІНФОРМАЦІЙНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ ТА ЕФЕКТИВНІ ЗАХОДИ ЩОДО ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	177
Завгородній Д.І., Білоцерківський О.Б. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО НІМЕЧЧИНИ В СФЕРІ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....	179
Кузьменко Є.О. ПОЗИЦІЇ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ АГРОПРОДУКЦІЇ ТА ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ АГРОСЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	182
Левченко І.В. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД МИТНО-ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЙОГО АДАПТАЦІЯ У НАЦІОНАЛЬНУ ПРАКТИКУ	184
Ліщук Н.В. РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА, ЯК ЗАПОРУКА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ	186
Марусенко А. В. МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬНО-ВЛАДНИХ ВІДНОСИН	189
Міголь Є.В. ЕФЕКТИВНІ ІНСТРУМЕНТИ МІЖНАРОДНОГО ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ КОМПАНІЙ З ІНОЗЕМНИМ КАПІТАЛОМ	191
Поросюк С.В., Несторенко Т.П. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПЕРЕМІЩЕНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЯК СУБ'ЄКТУ ЕКОНОМІКИ	193
Симоненко А. Л., Корогодова О. О., Глущенко Я. І. ВПЛИВ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЕКОНОМІКУ КРАЇН НА ПРИКЛАДІ ІЗРАЇЛЮ	196

СЕКЦІЯ №4

МЕНЕДЖМЕНТ, ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА, ЛОГОСТИКА

Koreniuk D. D. ACHIEVING EFFECTIVE FEEDBACK IN MARKETING	200
Neskorodieva I., Li Li APPROACHES TO UNDERSTANDING THE ESSENCE OF ENTERPRISE'S WORKING CAPITAL	202
Savko O., Gutsulyak V., Yefimchuk M. METHODS OF EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF INDUSTRIAL ENTERPRISES..	204
Ovsienko S. S., Kukharuk A. D. FEATURES OF SUPPLY CHAIN DESIGN IN THE CONTEXT OF INDUSTRY 4.0	205
Андрушкевич Н.В., Польова Н.М. ОБґРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЇ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ НА ОСНОВІ ПІДХОДУ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	208

Антонова А.О. КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	210
Ачкасова С. А., Дмитренко В. А. ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ПРАВИЛ СТРАХУВАННЯ СПЛАТИ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ	213
Афанасьєва В.Д., Орленко О.М. ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ	215
Бобровник В. М. БРЕНД ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ АКТИВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТА СТІЙКОГО РОЗВИТКУ КОМПАНІЇ	216
Бондар-Підгурська О.В., Курзанцев Д.В., Коростелін С.В., Михальчук Д.П., Дігтярь Є.С. МЕНЕДЖМЕНТ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ІМІДЖ І КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА.....	219
Буднікевич І.М., Бастраков Д.А. ЕКОСИСТЕМА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА РОЛЬ МАРКЕТИНГУ В ЇЇ РОЗВИТКУ	221
Вавдіюк Н. Ю. ПОЛІТИКА РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	224
Василик Н.М. ВПЛИВ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА НАВЧАЛЬНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЗВО.....	225
Волковський М. А., Мізіна О. В. ЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	227
Гаража Б.В., Смирнова Т.А. ДИЗАЙН ЯК ІНСТРУМЕНТ МАРКЕТИНГОВОЇ ТОВАРНОЇ ПОЛІТИКИ	229
Голей Ю.М. ДІАГНОСТИКА ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	231
Голівець С.М. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	234
Грищенко Ю.А. ЛОГІСТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ДИСТРИБУЦІЇ ТОВАРІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	236
Демчук К.С. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ВАНТАЖНИХ АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УКРАЇНІ.....	238
Власенко В.А., Бурко А.О. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПІДСИСТЕМОЮ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ РИНКОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	240
Власенко В.А., Матвійчук Ю.М. ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	243
Власенко В.А., Рибалка А.О. КОНЦЕПТУАЛЬНІ СКЛАДОВІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	246
Далюк Н.Я. ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ЛІДЕРА ГРОМАДИ	249
Дорошенко О.С. НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ЛОГІСТИЦІ СКЛАДУВАННЯ	253

Етап 5. Визначення причин та відповідальних осіб за недостатню ефективність здійснених заходів з метою недопущення (упередження) збитків за кожною функціональною складовою.

Етап 6. Встановлення значимості впливу часткових функціональних критеріїв у сукупному критерії системи безпеки підприємства.

Етап 7. Визначення розміру сукупного критерію системи безпеки підприємства.

Етап 8. Порівняння сукупного критерію системи безпеки підприємства, що досягнутий у звітному періоді, із попередніми результатами та результатами аналогічних підприємств.

Етап 9. Розробка заходів щодо ліквідації негативного впливу існуючих загроз та недопущення їх прояву у майбутньому за кожною складовою системи безпеки підприємства.

Етап 10. Оцінювання вартості запропонованих заходів та встановлення відповідальних осіб за їх здійснення в межах системи безпеки підприємства.

Таким чином, застосування комплексного підходу до формування та оцінювання ефективності системи безпеки підприємства дозволить його вищому керівництву впровадити весь доступний арсенал засобів впливу на ризикові чинники, джерела загроз і небезпек, що перешкоджають успішному функціонуванню та подальшому розвитку суб'єкту ринку.

Реалізація ефективної системи безпеки на підприємстві у сукупності її складових в умовах економіки воєнного часу потребуватиме проведення наступних наукових досліджень.

1. Верхоглядова Н. І. Особливості управління безпекою підприємницької діяльності в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 39. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1395/1345> . (дата звернення: 23.10.2023). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-56>

2. Геєць В. М., Кизим М. О., Клебанова Т. С., Черняк О. І. Моделювання економічної безпеки : держава, регіон, підприємство : монографія / за ред. Геєця В. М. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2006. 240 с.

3. Герасимова О. Л., Подоляну М. В., Чачкова А. В. Адаптація підприємства до змін зовнішнього середовища як засіб забезпечення його економічної безпеки. *Інфраструктура ринку*. 2017. Вип. 6. С. 141–146.

4. Гібридні загрози Україні і суспільна безпека. Досвід ЄС і Східного партнерства. Аналітичний документ / за заг. ред. В. Мартинюка ; Центр глобалістики «Стратегія ХХІ». Київ : [б.в.], 2018. 105 с.

5. Довбня С. Б., Гічова Н. Ю. Діагностика рівня економічної безпеки підприємства. *Фінанси України*. 2008. № 4. С. 88–97.

6. Дуб Б. С. Поняття економічної безпеки підприємства в контексті розвитку сучасної української економічної науки. *Вісник Черкаського національного університету*. 2016. № 4. С. 7–21.

7. Кузенко Т. Б. Тактичне і стратегічне планування економічної безпеки підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2004. № 3. С. 142–151.

8. Організація та управління системою економічної безпеки підприємства : навч.-метод. посібник / З. Б. Живко, О. В. Червко, Н. В. Зачосова, М. О. Живко, О. Б. Баворовська, В. О. Занора ; за ред. З. Б. Живко. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2019. 120 с.

9. Сосновська О. О. Система економічної безпеки підприємств зв'язку : монографія. Київ : «Центр учбової літератури», 2019. 440 с. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/241043898.pdf> . (дата звернення: 22.10.2023).

10. Шарий Л. В. Напрями забезпечення та основні складові економічної безпеки. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2011. № 2 (11). С. 263–270.

Власенко В.А.

к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту

Рибалка А.О.

здобувачка вищої освіти, спеціальність 073 «Менеджмент», 6 курс
Полтавський університет економіки і торгівлі, м. Полтава, Україна

КОНЦЕПТУАЛЬНІ СКЛАДОВІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Стрімкі зміни зовнішнього середовища, що викликані затяжною фінансово-економічною кризою, поступовим подоланням наслідків пандемії COVID-19, загостренням суспільно-політичних процесів в умовах активних бойових дій на території нашої країни призводять до виникнення господарських ризиків та загроз у діяльності соціально-економічних систем. Сьогодні безпековий чинник функціонування бізнесу є одним із визначальних елементів

механізму управління розвитком на українських підприємствах, який дозволить сформувати ефективну систему управління економічною безпекою у короткостроковій перспективі.

Враховуючи існування ситуації невизначеності та імовірності прояву непередбачуваних викликів і загроз з боку зовнішнього середовища, виникають об'єктивні складності чіткої ідентифікації та виміру рівня економічної безпеки підприємства. При цьому, важливим елементом економічної безпеки підприємства виступає її фінансова складова. У таких умовах актуальним питанням наукових досліджень залишається формування дієвої системи управління фінансовою безпекою на підприємствах, яка б відповідала інтересам їх вищого керівництва та найманих працівників, а також сприяла економічній стабільності бізнес-структур в умовах ринкових трансформацій.

Метою дослідження є обґрунтування концептуальних складових системи управління фінансовою безпекою підприємства у період трансформації національної економіки.

Насамперед, необхідно зупинитися на онтологічному змісті наукової категорії «фінансова безпека підприємства». Варто відзначити, що термін «фінансова безпека» у переважній більшості публікацій розглядався на макрорівні. Так, науковець О. І. Барановський висловив думку, що «фінансова безпека – це важлива складова частина економічної безпеки держави, що базується на незалежності, ефективності і конкурентоспроможності фінансово-кредитної сфери країни, яка відображається через систему критеріїв і показників її стану, що характеризують збалансованість фінансів, достатню ліквідність активів і наявність необхідних грошових і золотовалютних резервів» [1, с. 26]. О. Івашко наголошує на тому, що «фінансова безпека – це певний рівень незалежності, стабільності та стійкості фінансової системи країни в умовах впливу на неї зовнішніх і внутрішніх дестабілізаційних факторів, що складають загрозу фінансовій безпеці; здатність фінансової системи держави забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та стале економічне зростання» [3, с. 63]. Деякі українські вчені вважають, що фінансова безпека на рівні держави – це стан фінансової, грошово-кредитної, валютної, банківської, бюджетної, податкової систем країни, який характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних впливів, здатністю забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та її зростання [2, с. 67].

Разом з тим, численні наукові праці присвячені питанням фінансової безпеки на рівні суб'єктів господарювання. Зокрема, дослідниця Ю. В. Лаврова переконана, що «фінансова безпека підприємства – це здатність підприємства самостійно розробляти та впроваджувати фінансову стратегію відповідно до цілей загальної корпоративної стратегії у невизначеному та конкурентному середовищі» [4, с. 128]. Дане визначення у своїй основній частині ґрунтується на стратегічному підході. Подібний підхід підтримує О. В. Орлик, характеризуючи фінансову безпеку підприємства як «граничну умову фінансової стабільності або граничний стан фінансової стійкості, яку має забезпечувати підприємство для реалізації своєї стратегії, протистоючи внутрішнім і зовнішнім загрозам» [6, с. 223]. Проте, на думку авторів, подібне твердження характеризує фінансову безпеку підприємства з точки зору прояву фінансових обмежень, що залежать від умов господарської діяльності та поточного фінансового стану господарюючого суб'єкту, залишаючи осторонь динамічні аспекти управління системами.

Вчений С. І. Мельник під фінансовою безпекою підприємства розуміє стан, при якому через ефективне використання всіх наявних ресурсів та прийняття адекватних, в кожній конкретній ситуації, управлінських рішень, формується рівновага, підтримується стійкість і стабільність, забезпечується надійність системи для досягнення поставлених цілей та завдань, реалізації стратегії розвитку шляхом застосування заходів своєчасного розпізнавання викликів, уникнення (зменшення) ризиків, протидії (адаптації) до негативного впливу загроз [5, с. 27].

Цікаве трактування подають професори Г. Т. П'ятницька та І. В. Федулова, наголошуючи на тому, що «фінансова безпека підприємства – це здатність до створення та підтримки на підприємстві таких фінансових умов, в яких вплив на підприємство як зовнішніх факторів, так і внутрішніх чинників не призводить до процесів, що є негативними з точки зору фінансового забезпечення діяльності, розвитку підприємства та дозволяє сформувати його стійкий фінансовий стан, який необхідний для досягнення поставлених цілей» [8]. Запропонований підхід характеризує динамічні здатності підприємства протистояти впливу численним загрозам з боку зовнішнього середовища.

Своєрідну інтерпретацію змісту досліджуваної категорії пропонує Л. С. Яструбецька, яка констатує, що «фінансова безпека суб'єктів підприємництва – це спроможність зберігати динамічну фінансову рівновагу та рівновагу в гібридних фінансових конфліктах» [10, с. 49]. Подібне трактування певною мірою спрямоване на розкриття проблем забезпечення фінансової безпеки ділових одиниць із урахуванням поведінкових аспектів ухвалення фінансових рішень.

Отже, здійснюючи узагальнення змісту наукової категорії «фінансова безпека підприємства» доцільно подати авторське визначення як стан виробничо-комерційної та фінансово-господарської діяльності підприємства, що характеризує рівень його забезпеченості фінансовими ресурсами та відображає здатність протидіяти викликам і загрозам зовнішнього середовища, дозволяє забезпечити захист фінансових інтересів господарюючого суб'єкту від негативних впливів та сформувати адаптивні механізми контролю за деструктивними умовами і чинниками розвитку бізнесу.

У свою чергу, рівень фінансової безпеки підприємства може бути розглянуто через агреговані фінансові показники (фінансової стійкості, платоспроможності та ліквідності, ділової активності, рентабельності господарської діяльності, збалансованості руху грошових потоків тощо). Досить часто для оцінки стану та рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання застосовують інтегральні показники та якісні параметричні моделі.

Надзвичайно важлива увага науковців зосереджена на розгляді складових фінансової безпеки підприємства, що включають [7, с. 19-20]:

1. Податкову складову – можливість своєчасного відшкодування вартості сплаченого ПДВ з державного бюджету, рівень податкового навантаження на підприємство внаслідок зростання (скорочення) ставок оподаткування.

2. Інвестиційну складову – рівень окупності інвестицій, динаміка цін на корпоративні цінні папери підприємства.

3. Банківську складову – доступність кредитних ресурсів (кредитоспроможність), розмір відсоткових ставок, ймовірність втрати капіталу внаслідок банкрутства обслуговуючого банку.

4. Страхову складову – розмір отримання страхових відшкодувань у разі виникнення страхових випадків, кількість незастрахованих активів або їх частини.

5. Валютну складову – можливість отримання прибутку чи скорочення збитків внаслідок коливань валютного курсу тощо.

З точки зору сучасного менеджменту, ефективний процес управління фінансовою безпекою підприємства повинен передбачати реалізацію наступних етапів [9, с. 27]:

1) аналіз ризиків, загроз та небезпек фінансовій безпеці підприємства;

2) розробка інструментарію оцінювання фінансової безпеки підприємства;

3) розробка стратегії управління фінансовою безпекою підприємства;

4) формування механізму управління фінансовою безпекою підприємства;

5) оцінка ефективності реалізації стратегії управління фінансовою безпекою підприємства.

На думку авторів, механізм управління фінансовою безпекою підприємства являє собою сукупність взаємопов'язаних методів (економічних, адміністративних, правових, соціально-психологічних), важелів (ціноутворення, оподаткування, відсоткові ставки, ліміти витрат, кредити, штрафи, інвестиційні потоки, матеріальні бонуси тощо) та елементів забезпечення (організаційно-правового, інформаційного, інструментального та технічного), що дозволяють ефективно функціонувати фінансовій підсистемі у напрямі раціонального використання фінансових ресурсів та зростання ринкової вартості підприємства.

Механізм управління фінансовою безпекою підприємства разом із процесом управління нею становлять основу загальної системи управління фінансовою безпекою суб'єкту господарської діяльності. Крім того, ця система повинна базуватися на політиці управління фінансовою безпекою підприємства, що включає цілі, функції, принципи та стратегію управління, а також основні елементи (суб'єкти та об'єкти управління).

Суб'єктом управління фінансовою безпекою є топ-менеджмент підприємства, керівники служби (відділу) економічної безпеки чи сектору фінансової безпеки, головні бухгалтери, фінансові менеджери та фінансові аналітики. В якості об'єктів управління фінансовою безпекою можуть виступати операційна діяльність підприємства в цілому та окремі фінансові операції, фінансові ресурси за джерелами їх формування, специфічні види фінансових ризиків та засобів їх страхування тощо.

Тобто, ефективна система управління фінансовою безпекою підприємства в умовах діджиталізації національної економіки та ускладнення бізнес-процесів в межах функціональних підрозділів має бути спрямованою на забезпечення фінансової рівноваги суб'єкту господарювання шляхом оптимізації розміру операційних доходів при мінімальному рівні фінансових ризиків.

Таким чином, фінансова безпека є однією із функціональних підсистем економічної безпеки підприємства, що спрямована на реалізацію цілей його фінансової політики та довгострокової стратегії розвитку. Система управління фінансовою безпекою підприємства в умовах нової економіки включає низку концептуальних складових, що у своїй сукупності дозволяють сформулювати належний механізм фінансового захисту від деструктивного впливу загроз зовнішнього середовища.

Формування ефективного механізму управління фінансовою безпекою підприємства в умовах військового стану потребує проведення подальших досліджень у цьому напрямі.

1. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) : монографія. Київ : КНТЕУ, 2004. 759 с.
2. Геєць В. М., Кизим М. О., Клебанова Т. С., Черняк О. І. Моделювання економічної безпеки : держава, регіон, підприємство : монографія / за ред. Геєця В. М. Харків : ВД «НЖЕК», 2006. 240 с.
3. Івашко О. Фінансова безпека України в умовах кризових явищ в економіці. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2015. № 2. С. 61–66.
4. Лаврова Ю. В. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2010. № 29. С. 127–130.
5. Мельник С. І. Управління фінансовою безпекою підприємств : теорія, методологія, практика : монографія. Львів : Растр-7, 2020. 384 с.
6. Орлик О. В. Механізм управління фінансово-економічною безпекою підприємства та його основні складові. *Фінансово-кредитна діяльність : проблеми теорії та практики*. 2015. Вип. 2. С. 222–232.
7. Парфентій Л. А. Управління фінансовою безпекою підприємств в умовах економічної нестабільності : монографія. Суми : Видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2019. 184 с.
8. П'ятницька Г. Т., Федулова І. В. Фінансова безпека країни та підприємства : визначення, взаємозв'язок і ризики забезпечення. *Ефективна економіка. Електронне наукове фахове видання*. 2020. № 7. URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2020/16.pdf . (дата звернення: 16.10.2023).
9. Філімонюк Є. В., Тарасенко І. О. Теоретичні засади управління фінансовою безпекою підприємства. *Internauka. International scientific journal. Series : «Economic sciences»*. 2018. № 9 (17). С. 23–28. URL : https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/11869/1/20190114_307.pdf . (дата звернення: 17.10.2023).
10. Яструбецька Л. С. Фінансова безпека суб'єктів підприємництва в Україні в умовах гібридних загроз : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 370 с.

Далюк Н.Я.

старший викладач кафедри менеджменту

ПВНЗ «МЕГУ імені академіка Степана Дем'янчука», м.Рівне, Україна

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ЛІДЕРА ГРОМАДИ

Функціонування територіальних громад (далі – ТГ), на нашу думку, залежить не лише від ресурсного забезпечення та належної організації роботи працівників, а й від співпраці між владою та громадянами з дотриманням законності й етичних норм. Тому сьогодні для вмілого виконання своїх посадових обов'язків недостатньо бути лише професійно підготовленим

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ**

**THE ACTUAL PROBLEMS OF SOCIAL AND ECONOMIC
SYSTEMS MANAGEMENT**

IX Міжнародна науково-практична конференція

Луцький національний технічний університет

Частина 1

9 th international scientifically-practical conference

Lutsk National Technical University

Part 1

15 грудня 2023 року

15 December, 2023

**Відповідальний за випуск:
д.е.н., професор Шубалий О.М.**

**Відповідальний секретар:
Хомік В.В.**

Матеріали подано в авторській редакції

Підписано до друку 22.12.2022 р.

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. _____ Обл.-вид. арк. _____

Тираж _____ прим. Зам. № _____

Відділ іміджу та промоції
Луцького національного технічного університету
43018, м. Луцьк, вул. Львівська, 75